

ПРОБЛЕМА ВІЙНИ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД МИНУЛОГО І СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Осипчук Г. Ю.

*здобувачка вищої освіти I курсу,
другого (магістерського) рівня вищої освіти,
факультет географії, історії та туризму,
Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-
гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Сьогодні у нашій країні триває війна, що бере початок ще з 20 лютого 2014 р., і яка розділила життя кожного українця на «до» та «після». Ця війна значним чином впливає на життя усього світу і разом з тим створює низку небезпек для наступних поколінь. Окрім цього, війна у нашій країні породжує нові виклики, з якими необхідно боротись і українцям, і громадянам інших країн. Звісно, ні у кого не залишається сумнівів щодо того, що війна у нашій країні спричинила значні зміни у житті усіх країн світу, шляхи вирішення яких необхідно знайти якомога швидше, однак не лише вирішення даних проблем є одним із найбільш важливих питань сьогодення.

Сьогодні особливо важливо нарешті забезпечити мирне існування нашого суспільства, і усе це буде можливим лише завдяки детальному вивченню досвіду минулих поколінь, що дасть можливість з'ясувати, що саме стає причиною подібних війн, як саме варто знаходити вихід з таких ситуацій, а також і те, як допомогти суспільству під час повоєнного відновлення. Таким чином сьогодні дослідників особливо цікавить проблема війни та миру, яка була однією з найбільш важливих проблем для людства протягом багатьох тисячоліть його існування.

Загалом, до проблем війни та миру звертались і відомі філософи, такі як Е. Роттердамський, Я. А. Коменський, Ж. Ж. Руссо та інші. Окрім цього, дана проблема цікавить і письменників та поетів, як сучасності, так і класиків. Також, звісно, неодмінно варто звернути увагу на вивчення даної проблеми серед істориків. Тому у даному дослідженні буде визначено, як саме розглядається проблема війни і миру в історичному контексті у працях відомих дослідників, що дасть змогу з'ясувати одночасно і досвід минулого, і виклики нашого часу.

Отже, питання війни і миру вже протягом багатьох років є особливо актуальним для людства. Від самого початку розвитку людської цивілізації війни час від часу виникали у тих або інших спільнотах людей у різних куточках нашого світу. Люди первісного ладу, більш розвинені цивілізації, Давній Рим, Єгипет, Давня Греція – війни були завжди, і їхня роль протягом усієї історії розвитку людства залишалась незмінною – отримання важливих для існування ресурсів: від продуктів харчування та корисних копалин до територій. Війни часто спричиняли катастрофічні наслідки для цивілізацій, держави та народів, призвели до смерті мільйонів людей, руйнували економіку та соціальну інфраструктуру, створювали безлад та хаос. Саме у ці часи і почали з'являться перші погляди на проблему війни та миру серед видатних мислителів, що одночасно виконували роль і філософів, і науковців. Зокрема, у своїй працях даній проблемі приділяли увагу такі античні мислителі, як Демокрит, Сократ, Платон, Арістотель тощо. Зокрема, давньогрецький мислитель Геракліт вважав, що «...війна є батько всього, цар всього». Таким чином, у давні часи мислителі вважали, що війна є невід'ємною складовою життя суспільства, зокрема, навіть і важливою, і необхідною умовою його існування, адже людство має постійно виборювати право на життя та подальший розвиток у цьому світі [2].

Також варто зауважити й те, що одна з основних проблем війни в історичному минулому полягає в тому, що багато з їх причин були підпорядковані економічними, політичними та територіальними інтересами державних, релігійних та культурних відмінностей між народами та ідеологічними розбіжностями між системами влади. Ці причини можуть залишитися нерозв'язаними протягом тривалого часу та можуть спричинити нові конфлікти та війну в майбутньому. Саме тому дослідження істориків спрямовуються на детальне вивчення окремих війн та конфліктів, аби таким чином зрозуміти, наскільки дана проблема вплинула на життя минулих поколінь, і наскільки вони можуть змінити життя поколінь майбутнього [1].

Отже, війни супроводжували людство протягом усього періоду його існування: війни відбувались скрізь – і між малими племенами, і між величезними імперіями. Однак війни досить різні: у своєму змісті, причинах і значенні та наслідках. Оскільки вони зовсім відмінні у тому, якими були у стародавні часи і який зміст та характер мають у сучасності. Однак можна згадати ті війни, які вплинули на сучасний розвиток людства. Зокрема – це війни кінця другого тисячоліття, а

саме Перша та Друга світові війни. Саме вони спричинили активізацію досліджень і філософів, і істориків, і політологів, присвячених проблемі війни та миру. Саме вони змусили людство переосмислити питання війни і миру та зрозуміти, що дана проблема – не проблема окремих країн, а проблема усього світу. У цей час війна зі способу отримання ресурсів та територій переросла у продовження політики окремими країнами, завдяки чому вони мали намір змінити життя усього світу. Окрім цього, дані війни показали, що від проблеми війни одночасно можуть постраждати мільярди людей, і при цьому десятки мільйонів можуть втратити власні життя лише завдяки деструктивним ідеям політиків.

Окрім цього, проблема війни і миру є особливо актуальною у наш час. На жаль, події останніх десятиліть лише активізують негативний вплив проблеми війни на сучасне людство. Протягом зовсім нетривалого проміжку часу, а саме – три десятиліття, у світі виникла низка війн та військових конфліктів: війна у Югославії, війна у Іраку, Сирії, війна у африканських країнах та, наостанок, війна у нашій країні. Тому останнім часом країни світу та міжнародні організації активно працюють над вирішенням даної проблеми, однак, на жаль, далеко не завжди їм це вдається. Таким чином, війни створюють чимало викликів для людства: по-перше, призводять до загибелі тисяч людей та значних руйнувань, окрім цього, руйнують економіку, міжнародні зв'язки, призводять до зростання інфляції та зниження рівня життя суспільства. Разом з тим – активізують і низку інших негативних явищ: на думку дослідників, саме війни стають причиною бідності, безробіття, а також і такого явища, як тероризм. Як наслідок, війни впливають на людство і у повоєнні роки, спричиняючи появу низки проблем, які потребують додаткового вирішення. Окрім цього, звісно, війни становлять екзистенційну загрозу для людства, оскільки сучасні події свідчать про те, що важко відкидати ймовірність виникнення Третьої світової війни та ядерної катастрофи, що призведе до знищення людства [3; 4].

Таким чином, проблема війни і миру хвилює людство протягом усієї історії його існування. Війни у минулому багато в чому були необхідністю, однак у наш час вони повністю втратили свою актуальність. Усі конфлікти, що виникають між країнами, вважаємо, можуть бути вирішені дипломатичним шляхом. Однак, на жаль, війни і досі мають місце у нашому світі, і саме вони можуть загрожувати існуванню усього людства. Тому дуже важливо, спираючись на досвід

минулих поколінь, нарешті остаточно вирішити дану проблему та забезпечити мир в усьому світі. На сьогодні проблема забезпечення миру та вирішення конфліктів залишаються актуальним завданням для кожної країни світу.

Література:

1. Парахонський Б. О., Яворська Г. М. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл: монографія. Київ: НІСД, 2019. 560 с.
2. Проблема війни і миру у філософії Канта, Гегеля, Фітхе. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5914/vnulpurn201684577.pdf> (дата звернення: 29.04.2023).
3. Проблеми війни і миру в третьому тисячолітті. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/kindrats_problemu.pdf (дата звернення: 29.04.2023).
4. Українське суспільство в умовах війни. Колективна монографія / С. Дембіцький, О. Злобіна, Н. Костенко та ін.; за ред. член.-кор. НАН України, д. філос. н. Є. Головахи, д. соц. н. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с.